

**6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU VE 19.12.2012 TARİH 28502 SAYILI RESMİ GAZETE'DE YAYINLANAN
TEBLİĞE GÖRE TUTULMASI ZORUNLU TİCARİ DEFTERLER VE TASDİK ZAMANI**

A- ANONİM VE SERMAYESİ PAYLARA BÖLÜNÜŞ KOMANDİT ŞİRKETLER

TASDİK ZAMANI			
TASDİK ETTİRİLECEK DEFTERLER	KURULUŞTA TASDİK ETTİRİLECEK DEFTERLER	İZLEYEN YIL DEFTERLERİ	KAPANIŞ ONAYI YAPILACAK DEFTERLER
1-) YEVMİYE DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	HAZİRAN SONUNA KADAR
2-) DEFTER-I KEBİR	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	YAPILMAYACAK
3-) ENVANTER DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	YAPILMAYACAK
4-) PAY DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	DEVAM EDİLEBİLİR	YAPILMAYACAK
5-) YÖNETİM KURULU KARAR DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	OCAK SONUNA KADAR
6-) GENEL KURUL TOPLANTI VE MÜZAKERE DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	DEVAM EDİLEBİLİR	YAPILMAYACAK

Damga Vergisi Defteri (Dipnot.10'a bkz.)

B- LİMİTED ŞİRKETLER

TASDİK ZAMANI			
TASDİK ETTİRİLECEK DEFTERLER	KURULUŞTA TASDİK ETTİRİLECEK DEFTERLER	İZLEYEN YIL DEFTERLERİ	KAPANIŞ ONAYI YAPILACAK DEFTERLER
1-) YEVMİYE DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	HAZİRAN SONUNA KADAR
2-) DEFTER-I KEBİR	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	YAPILMAYACAK
3-) ENVANTER DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	YAPILMAYACAK
4-) PAY DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	DEVAM EDİLEBİLİR	YAPILMAYACAK
5-) GENEL KURUL TOPLANTI VE MÜZAKERE DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	DEVAM EDİLEBİLİR	YAPILMAYACAK
6-) MÜDÜRLER KURULU KARAR DEFTERİ	İHTİYARİ (DİP NOT:2)		

C- ŞAHİS ŞİRKETLERİ (KOLLEKTİF VE ADI KOMANDİT ŞİRKETLER)

TASDİK ZAMANI			
TASDİK ETTİRİLECEK DEFTERLER	KURULUŞTA TASDİK ETTİRİLECEK DEFTERLER	İZLEYEN YIL DEFTERLERİ	KAPANIŞ ONAYI YAPILACAK DEFTERLER
1-) YEVMİYE DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	HAZİRAN SONUNA KADAR
2-) DEFTER-I KEBİR	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	YAPILMAYACAK
3-) ENVANTER DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	YAPILMAYACAK
4-) GENEL KURUL TOPLANTI VE MÜZAKERE DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	DEVAM EDİLEBİLİR	YAPILMAYACAK

D- GERÇEK KİŞİLER (BİRİNCİ SINIF TÜCCARLAR)

TASDİK ZAMANI			
TASDİK ETTİRİLECEK DEFTERLER	KURULUŞTA TASDİK ETTİRİLECEK DEFTERLER	İZLEYEN YIL DEFTERLERİ	KAPANIŞ ONAYI YAPILACAK DEFTERLER
1-) YEVMİYE DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	HAZİRAN SONUNA KADAR
2-) DEFTER-I KEBİR	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	YAPILMAYACAK
3-) ENVANTER DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	YAPILMAYACAK

E- GERÇEK KİŞİLER (İKİNCİ SINIF TÜCCARLAR)

TASDİK ZAMANI			
TASDİK ETTİRİLECEK DEFTERLER	KURULUŞTA TASDİK ETTİRİLECEK DEFTERLER	İZLEYEN YIL DEFTERLERİ	KAPANIŞ ONAYI YAPILACAK DEFTERLER
1-) İŞLETME DEFTERİ (DİP NOT:4)	7 gün içinde DBS Başvuru-Kayıt	(Detay için; Dipnot 12 bkz.)	YAPILMAYACAK

F- KOOPERATİFLER

TASDİK ZAMANI			
TASDİK ETTİRİLECEK DEFTERLER	KURULUŞTA TASDİK ETTİRİLECEK DEFTERLER	İZLEYEN YIL DEFTERLERİ	KAPANIŞ ONAYI YAPILACAK DEFTERLER
1-) YEVMİYE DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	HAZİRAN SONUNA KADAR
2-) DEFTER-I KEBİR	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	YAPILMAYACAK
3-) ENVANTER DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	YAPILMAYACAK
4-) YÖNETİM KURULU KARAR DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	ARALIK SONU	OCAK SONUNA KADAR
5-) ORTAKLAR DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	DEVAM EDİLEBİLİR	YAPILMAYACAK
6-) GENEL KURUL TOPLANTI VE MÜZAKERE DEFTERİ	AÇILIŞ ONAYI	DEVAM EDİLEBİLİR	YAPILMAYACAK

DİPNOTLAR : Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve 19.12.2012 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan "TİCARİ DEFTERLERE İLİŞKİN TEBLİĞ" e göre hazırlanmıştır.
<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121219.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121219.htm>

<p>1- Tebliğin 13. maddesinin (2) bendine göre "Ticaret şirketleri dışındaki gerçek ve tüzel kişi tacirlerin kuruluş sırasındaki yapacakları ticari defterlere ilişkin açılış onaylarında ticaret sicili tasdiknamesi aranmaz." Ticaret siciline kayıtlı olanlar, Ticari defterlerinin noterlere tasdiki sırasında 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 64. maddesinde belirtilen ve Ticaret Sicili Yönetmeliğinin 16 ncı maddesi uyarınca Ticaret Sicil Müdürlüklerinden alacakları "TİCARET SİCİLİ TASDİKNAMESİNİ"ni notere ibraz edeceklerdir.</p> <p>Eski Sicil Tasdiknamesi geçerli mi? Ticaret Sicili Yönetmeliğinin 16. maddesinin 6. fıkrası uyarınca, sicil tasdiknamesi, tasdiknamede yer alan bilgilerde bir değişiklik olmadığı veya yenisi düzenlenmediği sürece geçerlidir. Bilgilerde değişiklik olmadığı veya yenisi düzenlenmediği sürece eski tarihli ticaret sicili tasdiknameleri notere ibraz edilebilir.</p>
<p>2- Tebliğin 11. maddesinin (4) bendine göre "Limited şirketlerde müdür veya müdürler kurulunun şirket yönetimi ile ilgili olarak aldığı kararlar genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilebileceği gibi, ayrı bir müdürler kurulu karar defteri de tutulabilir. Müdürler kurulu karar defterinin tutulması halinde açılış ve kapanış onayları dahil olmak üzere; Anonim Şirket Yönetim Kurulu Karar Defterine ilişkin hükümler uygulanır."</p>
<p>3- Tebliğin 16. maddesinin (1) ve (2) bendlerine göre; "Yönetim kurulu karar defteri, yevmiye defteri, envanter defteri ve defteri kebir yeterli yaprakları bulunması halinde yeni hesap döneminin ilk ayı içerisinde onay yenilemek suretiyle kullanılmaya devam edilebilir. Onay yenilemede defterlerin türü değiştirilemez."</p>
<p>4- Tebliğin GEÇİCİ MADDE 1. – (1) Gerçek kişi tacirlerden Vergi Usul Kanununa göre ikinci sınıf tüccar sayılanlar, yeni bir düzenleme yapıncaya kadar bu Tebliğde sayılan defterler yerine mezkûr Kanun hükümlerine uygun olarak işletme hesabı esasına göre defter tutabilirler.</p>
<p>5- Tebliğin GEÇİCİ MADDE 3.(1) Mevcut durumda kullanılmakta olan, pay defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteri yeterli yaprakları bulunmak kaydıyla ve bu Tebliğde belirtilen bilgilerden eksik olanların yazılması suretiyle açılış onayı yapılmaksızın kullanılmaya devam edilebilir. (2) Limited şirketlerde halen kullanılmakta olan ortaklar kurulu karar defterleri de yeterli yaprakları bulunmak kaydıyla, genel kurul toplantı ve müzakere defteri olarak kullanılmaya devam olunabilir.</p>
<p>6- Tebliğin GEÇİCİ MADDE 4 – (1) 2013 yılına dair defterlerin 1/1/2013 tarihine kadar yapılacak açılış onaylarında noterlerce ticaret sicil tasdiknamesi aranmaz.</p>
<p>7- Tebliğin Defter-i Kebir başlıklı 7. maddesinin ç. bendine göre; "Toplu hesaplarda yardımcı nihai hesapların isimleri"nin de Defter-i Kebir kayıtlarında da yer alması belirtildiğinden her yıl tasdiki yaptırılacak Defter-i Kebir'e ilişkin; yevmiye defterindeki Belge türü, ana hesap ve yardımcı hesap düzeyindeki işleyiş ve iş hacmi de dikkate alınarak tasdikletilecek sayfa adedinin buna göre belirlenmesinde fayda vardır.</p>
<p>8- Tebliğin "Onayın Şekli" başlıklı 14. maddesinin; "ç) MERSIS numarası ve e) Tacir sermaye şirketi ise taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarı"nın noter tasdik şerhlerinde ayrıca belirtilmesi istendiğinden bu hususun da dikkate alınması önerilir.</p>
<p>9- Tebliğin "Tutulacak Defterler" başlıklı 5. maddesinin 4. bendinde "Özel hukuk hükümlerine göre idare edilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan ve tüzel kişiliği bulunmayan ticari işletmeler ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar tarafından kurulan ticari işletmeler ve bunlara benzeyen ve tüzel kişiliği bulunmayan diğer ticari teşekküller birinci fıkrada sayılan defterleri tutmakla yükümlüdürler." düzenlemesi mevcuttur. Bu hususun da ayrıca özellikle dikkate alınmasında ve ayrıca mütalaa edilmesinde fayda vardır.</p>
<p>10- Damga Vergisi Kanunu ve 20, 32, 43 ve 44 Seri Nolu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliğlerinde belirtilen; Damga Vergisi Defteri, bu vergi yönünden "sürekli mükellefiyet" tesis ettirilen kişi ve kurumlar tarafından tutulacaktır. Sürekli mükellefiyet tesis ettirecek kişi ve kurumlar ise "zorunlu olanlar ve ihtiyarilik hakkı olanlar" ayrımı dahilinde belirlenmiştir. Buna göre, sürekli mükellefiyet tescil ettiren A.Ş.lerin yanında tebliğde belirtilen (zorunlu veya ihtiyarilik hakkını kullanan) diğer vergi mükellefleri her yılın başında damga vergisi tasdik ettirmek zorundadırlar.</p>
<p>11- 213 Sayılı VUK. ve diğer kanunların emrettiği yukarıda ismen yeralmayan zorunlu defterlerin yanında isteğe bağlı olarak tutulan diğer defterlerin de ispat aracı olabilmesi için tasdiki zorunludur. Nitekim, VUK. da bunu emretmektedir.</p>
<p>12- DEFTER BEYAN SİSTEMİ: İlk defa,Defter-Beyan Sistemini kullanmak zorunda olan mükelleflerin, Sistemi kullanmaya başlayacakları takvim yılından önceki ayın son gününe kadar (bu gün dahil) www.defterbeyan.gov.tr adresi üzerinden veya gelir vergisi yönünden bağlı buldukları vergi dairesi aracılığıyla başvuru yapmaları gerekmektedir. Gerçek usulde vergilendirilmekte iken, 193 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinde yer alan düzenleme gereği basit usule tabi olmayı yazı ile talep eden mükelleflerin ise, anılan maddede belirtilen şartların gerçekleştiği takvim yılının son gününe (bu gün dâhil) kadar kendileri veya aracılık ve sorumluluk yetkisi verdiği meslek odası veya meslek mensupları aracılığıyla www.defterbeyan.gov.tr adresi üzerinden elektronik ortamda veya gelir vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesine başvuru yapmaları gerekmektedir.</p>
<p>Yeni İşe Başlayan Mükellefler Defter-Beyan Sistemine Ne Zaman Başvuru Yapacaklar? Defter-Beyan Sisteminin uygulanmaya başlanmasından sonra mükellefiyet tesis ettiren ve söz konusu Sistemi kullanmak zorunda olan mükellefler, kendileri veya aracılık ve sorumluluk yetkisi verdiği meslek mensupları (ya da basit usule tabi mükellefler açısından üyesi oldukları meslek odaları) aracılığıyla işe başlama bildirimini verildiği günü izleyen yedinci iş günü mesai saati sonuna kadar gelir vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesine başvuru yapacaklardır. Söz konusu başvuru işe başlama bildirimini verildiği günü izleyen yedinci iş gününün sonuna (saat 23.59'a) kadar www.defterbeyan.gov.tr adresi üzerinden de yapılabilecektir.</p>
<p>Defter-Beyan Sistemine Her Yıl Yeniden Müracaat Etmek Gerekliyor mu? Defter-Beyan Sistemine ilk girişte başvuru alınmakta olup sonraki yıllarda ayrıca başvuru aranmayacaktır. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 179'uncu maddesi gereğince, "ikinci sınıfa geçerek işletme hesabı esasına göre defter tutacak olan mükelleflerin, söz konusu maddede belirtilen şartların tahakkuk ettiği takvim yılının son gününe (bu gün dâhil) kadar, -Gerçek usulde vergilendirilmekte iken, 193 sayılı Kanunun 46'ncı maddesinde yer alan düzenleme gereği basit usule tabi olmayı yazı ile talep eden mükelleflerin ise anılan maddede belirtilen şartların gerçekleştiği takvim yılının son gününe (bu gün dâhil) kadar kendileri veya aracılık ve sorumluluk yetkisi verdiği meslek mensupları ya da meslek odaları aracılığıyla www.defterbeyan.gov.tr adresi üzerinden elektronik ortamda veya gelir vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesine başvuru yapmaları gerekmektedir. Hadler nedeniyle, DBS'nden Bilanço usulüne geçenler ise, durumu anlatan bir dilekçeyle bir ay içinde ilgili Vergi Dairesi Sicil Servisine dilekçe vererek Sicilde gerekli mükellefiyet kaydının güncellenmesi tavsiye olunur.</p>

13- Ara Tasdik: Aynı Defterlerin İzleyen Faaliyet Döneminde de Kullanılmak İstenmesi Halinde Tasdik Zamanı

Eski Ticaret Kanunumuzda olduğu gibi yeni Ticaret Kanunumuzda da Pay Defteri ve Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defterleri dışında bu konu düzenlenmemiştir.(TTK Md.64/3)

Tasdik Yenileme başlığı altında bu konu VUK'da düzenlenmiştir.

VUK'a göre de tutulması zorunlu defterler olan Yevmiye ve Envanter defterlerinin boş sayfalarını ertesi yılda da kullanmak isteyenler, hesap dönemini takip eden ilk ayın içinde bu defterleri (ara) tasdik ettirerek kullanabilirler. (VUK Md.221,222)

Bir başka ifade ile, hesap dönemi takvim yılı olanlar, bu defterlerin ara tasdikini (ara tasdik diye ifade edilen; önceki yılın kapanışı ve giren yılın açılışı onayını) Ocak ayı sonuna kadar yaptırmak zorundadırlar.

Buna göre, yeterli yaprağı bulunan önceden Tasdikli Pay Defteri ve Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defterleri her yıl açılış ve kapanış tasdiki yaptırılmadan sayfaları bitinceye kadar kullanılabilirler. Yevmiye, Defter-i Kebir ve Envanter defterini izleyen yılda da kullanmak isteyenler takip eden ayın sonuna kadar (Ocak ayı sonuna kadar) ara tasdik yaptırmak suretiyle kullanabileceklerdir.